



LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.



EN un sol dia y en la Vila y Cort de Madrid, tres sers humans han sigut trobats morts de fam en la via pública.

Morts de fam!... Ni cent discursos demoleadors, ni mil articles revolucionaris contindrán may tant veneno com aquestes tres senzilles paraules.

Morts de fam!... Y nó en mitj de l'aridesa d'un desert, nó en la immensitat d'una estepa solitaria, sinó en els carrers de Madrid, de la capital d'una nació que 's diu civilisada, d'una ciutat que, entre sos bellíssims edificis, compta ab un munt de convents y ab un aixám d'iglesias.

¿Ahont es, donchs, la fraternitat humana? ¿Ahont la caritat oficial? ¿Ahont l'acció d'aquest nivól d'institucions filantrópicas que á tot' hora ens enlluernan ab l'esclat de las sevas Juntas directivas y ahont al costat de cada nom brilla una corona de marqués ó una creu d'Isabel la Católica?

Heus aquí per qué serveix tot' aquesta complicadíssima màquina oficial que s'adorna ab el pompós nom de Beneficencia: pera que tres personas, tres criaturas humanes, abandonadas com vils insectes, morin un dia d'hivern al mitj del carrer, veient tal vegada, entre 'ls estertors de l'agonia, passar triomfant l'automóvil del president del Amparo popular ó la carretel·la ahont, voltada de pells, dormita la vocal de torn del Asilo de Santa Gertrudis.

Y mentres els tres desdixats morían de fam sobre las fredas pedras del carrer, els grans corbs de la nació 's disputavan els 200 milions que 's destinan á la construcció de la esquadra, y l'aristocracia celebrava festas espléndidas en salons ben alfombrats, y don Alexandre Pidal cobrava deu ó dotze sous de milers de pessetas cada un, y 'l magestuós ministre d'Hisenda repetía per centésima vegada que á Espanya hi ha prou blat y que la rebaixa dels drets d'introducció no té avuy rahó de ser.

Cantors de las excelencias de lo existent, penjen la lira y mireu aquestas tres piltrafas humanas que un carro desballestat conduheix al cementiri.

Una societat ahont es possible que tres personas se morin de fam en la plassa pública está jutjada. Jutjada y condemnada.

Cada un d'aquests morts, al deixar caure el seu crani sobre l'acera que li servía de llit, ha donat un cop de massa als fonaments del edifici social.

Si demá trontolla, no us mostreu sorpresos. Aquests cops, forsosament han de portar ruínas.

PIF-PAF

A Sabadell. Diumenge dia 6 de Març. Dinar de la Victoria en el Teatre Principal. Trescents comensals seuen a l'entorn de les taules... Parla don Francesc Cambó i Batlle, diputat per Barcelona, capdill de la dreta regionalista. I diu:

«Cal que'ls catalans se facin càrrec de que la desgracia d'un català ha d'esser considerada com la des-

gracia de tot Catalunya; que la desgracia d'una part és una desgracia pera'l tot de la nostra terra.»

Belles paraules! Generoses paraules! Però serien millor els bells fets, els generosos fets.

A dintre la presó i més enllà de la frontera hi ha catalans que per Catalunya pateixen. La seva desgracia l'hem de sentir com a nostra. Per què'ls diputats com el senyor Cambó permaneixen indiferents, mentres la llei iniqua rega de llàgrimes moltes llars catalanes?

Bones paraules? No, no. És precís que vinguin bones obres. Que de bones intencions n'està empedrat l'infern...

L'autonomia integral

EN un dels anteriors números,—potser encare te 'n recordarás, lector estimat—vaig intentar un' explicació del valor actual, efectiu de la ley non-nata de Régim Local. Lo que jo volia probar, y 'm sembla ara necessari, es que no 'n té de valor efectiu com á reguladora d'autonomias municipals ó regionals. Y la proba surt de las aplicacions de Lleys

autonómicas y federativas, que no funcionan sino allí ahont hi ha autonomias ja en funcions avans de la ley que las sanciona.

Certament, la ley d'en Maura no n' es d'autonomista; y la meva explicació de las evolucions experimentals cap á la federació d'Estats ó provincias, anava á resoldre la qüestió hipotética d'una ley que destrís la Constitució unitaria del Estat espanyol. Crech que convé treurens l'ilusió de la conquista de l'autonomia—sigui en la categoria social que 's vulgui—per la màgica virtut d'una ley. Per aixó torno á la meva.

Seguim el mateix método demostratiu dels fets, y parlém de l'autonomia plena, integral. Jo suposo que, aplicada á una nacionalitat, vol dir independència. Y pregunto: ¿Se pot observar á Catalunya, capítol de que es capás de viure independenta? Sense fer esment del necessari antagonisme ab l'Estat del que la regió ó la colonia vol separarse, y que aquí no 's veu, ¿tenim forsa pera governarnos, institucions exclusivas robustas, riqueza propia; polítichs, sabis, mestres, negociants que 'ns donguin caràcter de nació moderna, del Ebro ensá? Formular aquestas preguntes es contestarlas.

Donchs ¿a que vé aixó de parlar d'autonomia integral si es una quimera? Si no comensém á assumirla tots sols, els juristas més eminentes podrán conjuminarnos la ley més perfecta, y será com fer llegir al cego el romanso que ven.

No acabo d'entendre com hi ha tanta gent que encare hi creu ab la ley escrita, que no es ley viva. Pero n' hi ha, n' hi ha molta; y cal insistir pera treure'lshi del cap.

Els reys d'Inglaterra n' han donat de lleys autonómicas, y han sigut eficients perque regulavan autonomias tan resoltament afirmadas, que s'hagueran fet la ley ellas mateixas, substituint la Carta magnánimament otorgada pel rey, ab una declaració d'independencia. ¿Concebiu un estat d'oposició semblant no á Catalunya, á Barcelona solsament?

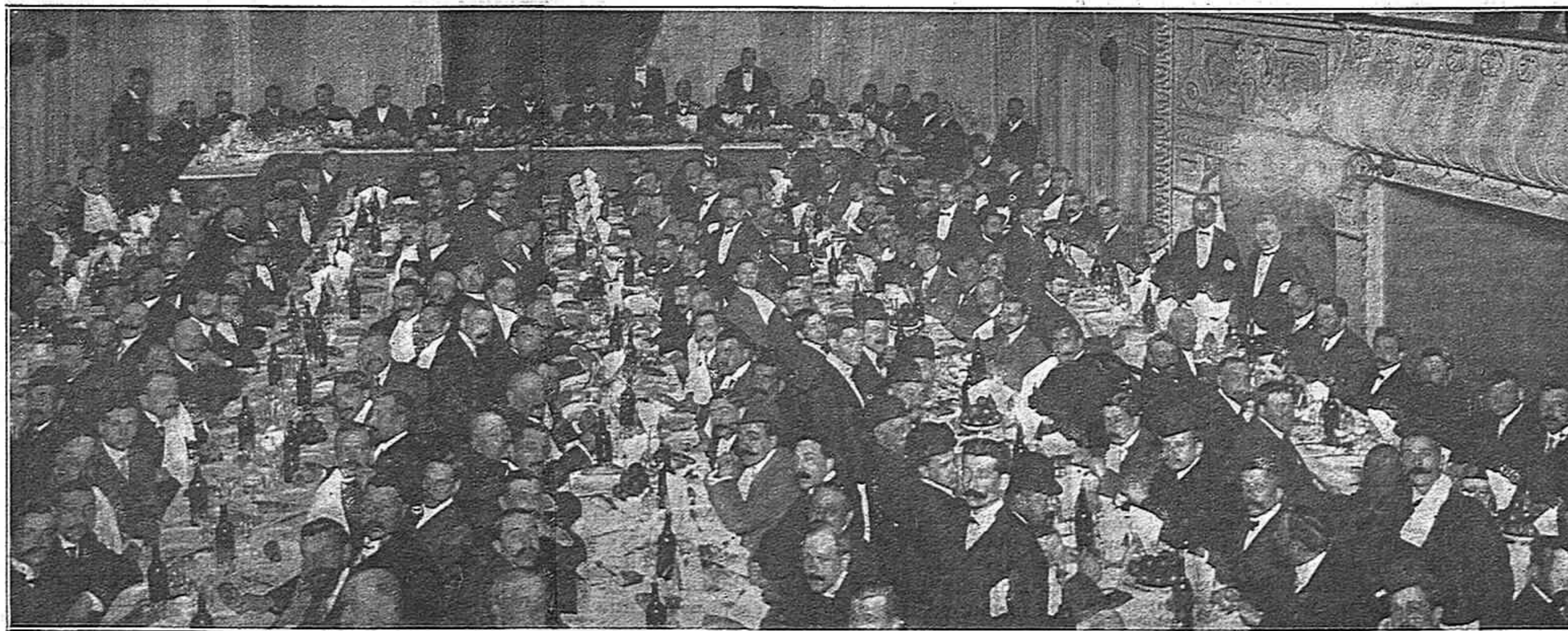
Totas las transformacions de colonias de Consell en colonias de Parlament, todas las incorporacions de territoris ab governador propi á las confederacions colonials, todas las ampliacions d'Estatuts fins

á l'independencia administrativa y jurídica, fins á quedar reduhida la sumissió á l'autoritat personal d'un virrey, s'han complert al Imperi británich per intimacions dels ciutadans qu' exigían un *regoneixement* d'autonomias efectivas. Y el rey-emperador, es á dir la metrópoli, autorisa las confederacions colonials cada una ab títol característich com un Estat separat del Regne Unit de la Gran Bretanya y Irlanda, qu' es pot dir República com la d'Australia (*Commonwealth*: el títol que 's doná la nació inglesa sobirana després de tallar el cap al rey Carlos I.)

Per aquí 's va á l'autonomia integral. Nosaltres som ben espanyols, que 'ns enganyém ab paraules. Més no cal sortir d'Europa, pera veure un' evolució nacional, de fa uns quants mesos, cap á l'independencia, completa naturalment, en las condicions indispensables: es la de la nació noruega. La seva autonomia integral era efectiva ja avans de trencar el llas d'unió personal ab Suecia, mantinguda pel rey comú. Y quant no 'n tingueren prou, se declararen independents els noruechs sense esperar cap ley del sobirà que magnánimament ho sancionés. Per tot arreu alsaren la bandera pura, sense quarter d'unió; exigiren el nomenament immediat de cónsuls propis, y fins varen fer unas eleccions llegendivas estrictament noruegas; es á dir ilegals, y van arribar á constituir un Parlament faciós.

Mireu la contra-prova á l'Irlanda. Els irlandesos, impossibilitats pera redimirse, jogan á l'independencia. Tenen un partit de la *Lliga Irlandesa Unida* ab els diputats al Parlament británich, que fa la política de balanci de la Lliga de Catalunya. Alguns per l'afició á las *componendas* dels polítichs d'ofici, altres perque regoneixen honradament la bona voluntat ab que 'ls governs de Londres van á resoldre la qüestió agraria—tota la qüestió irlandesa—contemporisan d'una banda ab els ministres del rey, y d'altra ab els desventurats que 's jogan tot sovint la vida assaltant de nits las hisendas dels senyors inglesos á Irlanda. El partit del *Sinn Féin* (*Tot Féin*, tot irlandés de casta) es radical; vol l'independencia depressa, depressa. Els infelissos ni tenen forsa pera guanyársela, ni sabrían qué ferne, esclaus de la miseria y del capellá católich. «Ells no saben lo

La Solidaritat triomfant



Banquet celebrat á la Lliga Regionalista de Sabadell el passat diumenge en honor de D. Jaime Cruells, elegit diputat per aquell districte el dia 14 de Febrer.

que volen, però ho volen ab una rabial...» Y la rabia se 'ls desfogia en discursos y proclamas. Ara escar-neixen als noruechs. Son amos de la majoria dels Ajuntaments, y projectan la junta dels regidors electes del poble en un Consell General de la Nació Irlandesa pera la «restauració immediata de l' independència.» La convocatòria corre públicament. Que cap irlandés se fassi soldat del rey; que ningú compri mercaderias qu' hagin pagat drets a l' hisenda britànica; que l' idioma irlandés sigui l' oficial a tota l' illa, que l' Consell General estableixi un sistema protector de l' industria irlandesa, fundi una marina mercant y un banch nacional, nomeni als consules y a tots els funcionaris, estableixi arbitratges y segurs nacionals, dongui feyna als treballadors en vaga y auxiliis als pobres fora dels hùspicis; prengui la direcció de la pesca, el trànzit, las terras del Estat y las minas, decreti l' irlandés obligatori a las escolars... Tot hi es; tot menos l' autonomia espontania, inviolable, de la nació.

Y si aquesta autonomia, qu' ells no poden imposar se 'ls hi donés bonament per lley, com la demanem els nostres regionalistas, es seguríssim que no 'ls milloraria gens. Si no se 'l han feta, com l' han de manejar? Tot lo més, se convertiria l' Irlanda en un Andorra gran.

Aquí la teniu l' independència d' un poble català. Trista independència, de la que n' ha sortit un oligarquía despòtica de duas dotzenas de richs, y la miseria irredimible de tots els altres! Com ne fuig, de la seva terra lliure, el que té l' esperit obert als desitjos de saber y als sentiments nobles de dignificació humana! No mes cal dir que l' ambició suprema del andorrà es arribar a ser canonge de la Seu... Las valls son xamosas; las ayguas vivas hi cantan per tot arreu; però no donan el nostre pa de cada día. Al Agost encare son verts els blats a la conca alta; y el poch gra que 's cull está compromés per las sobtadas tempestas. Els pobres tenen d' emigrar vuyt mesos del any, perquè no podrien sortir de casa. Y com que no els ensenyen de res, tot just guanyan pera menjar. A las parroquias baixas hi ha escolars que paga la República; jah mestres espanyols ó diplomats d' Espanya! Jo he vist l' estudi de la capital, a la mateixa Casa de la Vall. No hi valen pas els ditirambes dels tradicionalistas, a la llibertat ben entesa del poble sanament cristí, l' encantarse ab la cremallera colossal de la llar, lo pintoresch dels gametos y dels barrets de gresol, l' ègloga de la senzillesa montanyenca. Entreu, entreu al estudi. A las parets, cromos de calendari, y mapas estripats del any 1850... Als nens se 'ls ensenya, avuy, que hi ha un *Lombardo-Veneto* y uns *Estados Pontificios*; y se 'ls fa asseuer en banchs de martiri, bruts, a la sala fosca... Las nenas van a kolegis de monjas. Y del govern de Fransa no n' han volgut més que dugas ó tres mestras qu' ensenyen solzament francés.

El poble andorrà está tan acobardit, que deixa el negoci als espanyols. A Sant Julià de Loria, el poble més agrados, l' *empori* de las valls, els andorrans son els menos; el meu hostaler era espanyol, y espanyola la dona de la tabaqueria, y espanyol el botigueret de la cantonada. A Soldeu els contrabandistas eran espanyols. ¡Figureuvs si val la pena de ser independents pera caurer tan avall!

Vol dir que l' independència d' una nació, d' una colectivitat humana qualsevol, no hagi d' esser un aspiració justa cap a una més alta vida social? No. Vol dir que 's fa independenta la colla d' homes independents, y que las constitucions polítiques no valen sino com a sanció de reivindicacions activas. Conclusió repetida y definitiva: creure en el funcionament normal d' una lley que no s' adapti a una realitat es com creure en la virtut de l' oració miraculosa que la Mare de Deu ha dictat, en castellà, al prior dels carmelitas de Santa Marta, y que cura penjantse al coll dins d' un escapulari (1).

MAGI PONS

CROQUIS

Pensant en demá

Llegint el darrer discurs de 'n Vallés y Ribot, bella oració parlamentaria en pro del federalisme, reeditada ara pels seus amichs de diverses regions espanyolas, hi trobo una interrupció, curta y extranya, pero qu' es tot un curs de filosofia.

(1) Si aneu a Santa Marta, a la Riera de Sant Joan, y tireu alguna coseta a la bassina que os passarà un frare jove, os donarán un exemplar d' aquesta ORACIÓN EFICAZ REVELADA POR LA VIRGEN AL V. P. CIRILO DE LA MADRE DE DIOS, CARMELITA DESCALZO. És un exemple de retòrica monàstica espessa y xaroposa, d' alló més bonich. Llegitua que os agrada. Va endressada al *Jesús de Fraga*: una imatge miraculosa que porta sobre la testa de nina una enorme corona, copia de la dels czars de Rússia. Diu:

¡Oh Niño Jesús! A Vos recorro y os ruego por vuestra Santísima Madre, me asistáis en esta necesidad, porque creo firmemente que vuestra Divinidad puede socorrerme (aquí se expresa la gracia que se desea alcanzar). Espero, con confianza, obtener vuestra santa gracia. Os amo con todo mi corazón y con todas las fuerzas de mi alma; me arrepiento sinceramente de mis pecados y os suplico ¡oh mi buen Jesús! que me deis fuerza para triunfar de ellos. Como la resolución de no ofenderos más y me ofrezco a Vos, dispuesto a sufrirlo todo! antes que disgustaros. Quiero servirlos con toda fidelidad de hoy en adelante. Por vuestro amor ¡oh Divino Niño! amaré a mi prójimo como a mi mismo. ¡Oh poderosísimo Niño Jesús! otra vez os suplico me asistáis en esta necesidad (nómbrese). Hacedme la gracia de poseeros con María y José y de adoraros con los santos Angeles de la Corte celestial. Amén.

I ab quina mansuetut l' ànima creyenta prodiga las expressions amorosas, a cambi de (...la gracia que se desea alcanzar) y torna a nombrar la necessitat! Y es natural que s' esperi cobrar ab una gracia l' amor a Jesús, ja que a l' altra banda de la cartolina, sota la reproducció fotogràfica de la imatge, el fidel lleigeix encantat: CUANTO MÁS ME HONREIS MÁS OS FAVORECERÉ. (El Divino Niño al V. P. Cirilo, Carmelita)... Me sembra que aqueix corredor de la gracia divina es un predicador que vaig sentir a la mateixa capella. No hi cabia una agulla, de tanta gent, quasi tot senyoras que escoltavan hipnotitzadas a n' aquell home de capa blanca, aguantantse d' esquina a la paret de la trona, ab las mans plegadas demunt de la panxa, y que parlava tan fi, tan fi... *Crisisimos arrmanos míos da mi alma!*... ¡Y heu aquí perquè no tenim escolars noves!

Aludía l' diputat per Barcelona, molt de passada per cert, al Tractat de París, quan heus aquí que dels banchs de la minoria liberal s' aixeca una veu. Era la del Sr. Barroso, qui, «vivamente indignat» per l' alusió, exclama, dirigitse al orador solidari: —*Eso es de muy mal gusto.*

«Per qué y dirho aixó el Sr. Barroso?... El lector va a quedarse pasmat.

Ho va dir únicament pensant ab las bessas. Al Sr. Barroso —hi ha que ferli aquesta justicia— li importa tres pitos el Tractat de París y l' tenen completament sense cuydado las consecuencias que aquella página tristíssima va portar a Espanya.

Però l' Sr. Barroso «fa de polítich». Y com que si alguna cosa ha sigut en aquest terrenho de deu pura y exclusivament al Sr. Montero Ríos, sentint l' home aludir al seu patró, se cregué obligat a interrompre, perquè l' altre, al llegir després l' extracte de la sessió, vejes que l' seu protegit havia sapigut estar al quite. —*Eso es de muy mal gusto!*

Demá, quan els liberals tornin —si hi tornen— al poder y don Eugeni 's trobi altre cop en situació de poder repartir prebendas, la primera persona que acudirà a felicitarlo será el Sr. Barroso.

—*Se 'n recorda*— li dirà— d' aquella contundent interrupció meva?... *Eso es de muy mal gusto.*

Y aquest recort, oportunament esgrimit, li valdrá una Subsecretaría, un Govern civil, una Direcció general...

STOP

De la méua Quaresma

TERCERA SETMANA

Hi ha un afany intens, un impuls fortíssim, qui empeny els homes i els pobles cap a la perfecció; es aquesta morsa, oblidada pels classics: la Curiositat. De l' amor a tota coneixença, a tota noció, s' en ha fet la ciencia meteixa de les coses universals, de les grans lleis: *filosofia*. Quan l' amor a Déu es substituït, en el fons de l' ànima, per l' amor a totes les coses, per aquell panfílisme qui de fet ens incorpora al món, os sentiu naixer en l' interior una set universal mai associada, un desig d' assimilar a vosaltres meteixos totes les coses, com a bevent-les dins la copa del vostre pensar o com a ajuntant-vos-hi carnalment, diríem, no per esser fecondats d' elles, sino per fecondar-les de la vostra humanitat. —Doncs bé: aquesta *avidesa de l' um*, aquest continu allargar l' antorxa sobre tota tenebra, es, pera l' Església enemiga, pecaminosa morbositat. D' aquí la tradicional antinomia entre el dogma i el pensament individual, lliure; reflecte d' aquella altra antinomia eterna de la lletra i l' esperit.

Contra l' imperi de la lletra, qu' es la fórmula colectiva de la coneixença religiosa, la fórmula acordada i decretada en els concilis, s' ha alçat l' interpretació de l' individu a través la serie gloriosa de les heretgies. Heretgia val tant, es sabut, com opinió. I dins el recinte de la meteixa Església, el pensament, veient-se oprès i no associat en les fórmules corrents de la creencia, ha acudit al misticisme, a l' intuició, com a refugi de l' ànima insatisfeta. Així, per exemple, sobre la prova de Déu fonamentada en l' insuficient *no hi ha efecte sense causa*, Sant Anselm va aixecar lo que s' en ha dit prova *a priori*, falsa i capciosa, sí, però airosa, atrevida, poética, equivalent casi a aquella creació de Déu per l' home, creació ont he vist el més alt moment de la poesia humana. I digué Sant Anselm: Déu es la perfecció suma, o sia el conjunt de totes les realitats possibles; es així que si no tinguéssis la realitat *existencia* no seria la perfecció; doncs Déu existeix. —I veïen ara com aquesta qu' en diem heretgia encara ortodoxa, toca en els llindars de l' herètic panteisme.

L' odi de l' Església a la set de coneixement, a l' afany de saber, a la *filosofia*, se fonamenta en dos altres odis fonament eclesiàstics: l' odi al goig i l' odi a la llibertat. —L' odi al goig, perquè hi ha en la conquesta de les veritats desconegudes una certa fruïció com la de noves virginitats posseïdes, un cert espau de profanació de bellesa divina, vedada als homes, una certa caiguda de vels sobre prohibides contemplacions. —L' odi a la llibertat, perquè tota rectificació en la llei o el principi establerts per l' autoritat doctoral de l' Església es un pas en el camí de l' emancipació dels homes.

Hi ha, ademés, en aqueixa qu' en diríem *misofofia* (odi al saber) eclesiàstica, una gelosia p' el seu Déu diàriament trencat i escapat, a mesura de l' avenç en la coneixença humana. Perquè si Déu es la concreció dels misteris incompresos per l' home, i el domini secret i ultra humà de les forces naturals, es clar que cada veritat nova arrencada al gran incògnit serà una minva en l' ésser de Déu; i la minva d' un infinit destrueix la noció de l' infinit meteix. I si Déu es la mà castigadora qui oprimeix les humanitats, es clar que cada victoria sobre les potencies de mal será un desarmament d' aquella infinita tirania.

L' Església, assemblea permanent dels fidels, comença per confondre en un meteix bloc el poble i els ministres, el secular i el sacerdot. Després, poc a poc, el sacerdot esdevingué de bell *non casta*, agrupament social apart, vinculant-se la guardia i el secret de les coses divines, sustretes a la mirada i a l' investigació dels profans. La tribu selecta, Sevi, retornava. Així, per exemple, l' elecció del Papa, bisbe de Roma, que's feia abans p' el concurs del Sagrat Colegi i del poble romà, segons la fórmula S.P.Q.R., el Senat i el Poble de Roma, va reservar-se després (i encara ara) al clonave cardenalici. Així, contra el pastoratge dels bisbes, qui seïen monàrquicament en la Cadira de les Seus o Catedrals, els Capítols s' erigiren en oligarquía, i obligaren als bisbes a deixar la Cadira i assèure's al cor. —I contra aqueixa evolució anti-popular, una evolució civil va formar-se, qui després d' esclatar en una diversitat infinita d' heretgies mixtes de civil i religiós, com la de Bescia, va florir en el Protestantisme, retornant a cada ciutadà l' intervenció directa en l' Església i concedint-li el lliure examen i la lliure inter-

pretació dels textos sagrats. Grau posterior d' aquest procés va esser el regalisme, emancipant el poder secular després d' haver emancipat el criteri. I per fi la Revolució, retornant a mans del poble, desde les mans del rei, el poder sustret a l' Església, i proclamant que la soberania ve del poble i no de Déu, preparà la subjecció definitiva de l' Església, com de tota corporació, a l' única autoritat popular. Així lo que la Reforma va fer en quant a la llibertat de l' individu, va completar-lo la Revolució en quant a la llibertat del poble.

En la mitologia cristiana, la set de coneixement, l' afany de noció, se personifica en el Diable, qu' es el Contra-Déu. I així en aquell *Faust* qu' en diríem l' epopeia íntegra de la modernitat, Mefistófil se presenta en l' apariència d' un estudiant i tanca en el seu esperit la jove rebelió de les escoles universitaris, més forta qu' en lloc en aquella Germania ont el jou catòlic va esser primerament romput.

Els savis, en la pau dels laboratoris, escoltaren desde llavors la veu de la saborosa tentació. Alçaren, sense por, el vel de l' arca de l' aliança, i l' ídol va caure miserament. Satanàs va mostrar-se com la força vindicatriu de la raó. La febre de l' esperit humà pogué calmar-se en l' aigua lliure del riu d' aigües fins allavors prohibides. Sobre cada porta tancada, una empena de l' home caigüé. I la paraula *indagació* va esser escrita sobre cada pedra, com un interrogant posat sobre els dos infinits antagonics, el de les coses immensurablement grans, exteses fins a un continu *més enllà*, i el de les coses indefinidament petites, divisibles fins a l' eternitat.

GABRIEL ALOMAR

La Solidaritat á Sabadell

EL DINAR DE LA VICTORIA

L' esplèndida victoria obtenida pel candidat don Jaume Cruells en las eleccions parcials sabadellenca ha estat celebrat pels elements de la gloriosa Solidaritat patriòtica. El «Dinar de la Victoria», que l' diumeenge passat se donà en la ciutat de Sabadell, fou l' esclat d' alegría d' aquells ciutadans benemèrits y l' tribut d' admiració y agrahiment que 'ls oferí tot Catalunya, a la qual esborraren una taca y consolaren d' un dolor.

Més de trescents comensals s' assegueren al voltant de las taules colocadas en el Teatro Principal d' aquella població. Una gran bandera catalana presidía l' local espayosíssim. L' àpat transcorregué en mitj d' una cordial alegría.

A l' hora dels brindis, las portas del teatro foren obertes de bat a bat pera que hi entrés el públich y pogués aquest escoltar els discursos. Se comensà llegint una carta del catedràtic de l' Universitat de Saragossa don Joan Moneva, de la qual transcribim els sabrosos párrafos següents:

«Cataluña en su última, gloriosa campaña de esa misma década, ha pensado antes que en España en sí misma; ha procurado por sí misma; pero el bien proveniente de su labor será bien para España toda.»

«Ese país de trabajadores nos ha enseñado como el procurar un pueblo primeramente por sí, no es egoísmo, es *división del trabajo*, regla primaria de todo trabajo bueno y copioso.»

«La división del trabajo pide igual aplicación de todos cada cual a su labor. Da pena pensar que, si cada pueblo hispánico hubiese pensado primeramente en sí y procurado primeramente para sí, ya sería España un Estado poderoso, regido por una estrecha familia de pueblos florecientes; y que esto no existe, porque lo otro no ha sucedido aun.»

«Lo que recientemente se está logrando en pró de la descentralización de la vida ciudadana, débele España toda a Cataluña sola.»

Heu aquí un senyor que ha comprés lo que vol Catalunya y lo que significa la Solidaritat. Recomenem la carta del senyor Moneva als més ó menos ilustres senyors Unamune, Pio Baroja, Grandmontagne y demés.

Després alsaren la copa vessanta de ví de triomf el president de la «Lliga Regionalista» de Sabadell senyor Tral, el senyor Molins, el diputat per Igualada senyor Rahola, el senyor Cambó y l' candidat triomfant senyor Cruells.

Aquest tingué 'l bon acert de dedicar un recort als «estimats germans nostres que romanen allunyats de la patria pel sol delicté d' idolatrarla y defensarla.»

L' acte acabá ab el major entussiasme. La festa fou esplèndida, y encare ho hauria estat més si no se l' hagués organitzat ab l' intenció de fer una exhibició de forasas regionalistas.

LA CAMPANA, que en horas de dubte y vacilació per part de molts bons republicans sabadellenchs, els aconsellà noblement que votessin per Catalunya, també ocupava un lloch, si no en el *Dinar*, al menos en l' alegría de la victoria.



n diferents llochs de Madrid s' han trobat aquests díes alguns petardos.

No han fet—y d' aixó 'ns en alegrém—mal a ningú, pero han servit pera que la premsa armés en llarchs articles l' escàndol H al Govern, acusantlo d' inepte, de mal vigilant, de deixar abandonadas al atzar la vida y l' hisenda dels espanyols...

Ben distint era l' llenguatge dels periòdichs de la Cort quan la *cullita* de petardos se feya a Barcelona. Llavors se prenián la cosa a broma y trobavan que no valia la pena d' amohinarshi com ho feyem nosaltres.

Y es que per certs diaris madrilenys, tots els ciutadans que no viuhen allà dalt han sigut sempre, son y serán espanyols de tercera classe.

Els ministre d' Hisenda té ja llestos y acabats els projectes econòmichs que en breu ha de presentar a las Cortes.

Econòmichs, jeh? Al llegir aquesta paraula, ¿no senten vostés com una esgarriansa a dintre del portamonedas?

[Gran noticia!

«El senyor Moret ha conferenciat ab el senyor Montero Ríos, seguidament el senyor Montero Ríos ha conferenciat ab el senyor López Domínguez y per fi el senyor López Domínguez ha conferenciat ab el senyor Moret.»

Bueno. Y després d' aquestas conferencias ¿qué? En Montero Ríos se 'n ha anat corrent a casa a cuydarse la tos.

En López Domínguez s' ha recordat de que havia de donar escayola als canaris.

En Moret s' ha estirat tenorioscament el bigoti. Y... res més.

Aquest ha sigut el resultat final de las tres trompetejadas conferencias.

Y de la lley d' Administració local ¿qu' se 'n sab?

Pues se 'n sab que continúa discutintse al Senat, ahont el senyor Sol cada tarde presenta unas quantas esmenas y fa tres ó quatre discursos.

Ab lo qual el senador per Guadalajara consegueix dugas cosas:

Retrasar sense cap profit l' aprobació de la lley. Y assecarse inútilment la gola.

El clero italiá segueix donant la culpa dels terremotos a l' ira de Déu, y afegeix que la causa d' aquesta ira son els pecats dels homes.

A aquestas absurdas afirmacions replica en *Go-liardo* ab dos preguntas persuasivas:

«¿Com es que l' Pare de l' Iglesia no va parlar may dels fenomèns naturals?»

«¿Com es que l' ira, aplicada a Déu, es sols un atribut, y quan se tracta dels homes se torna un grós pecat capital?»

M' hi juro un peixet que no hi haurá un sol *pare Claret* que s' atreueixi a contestar.



OLOT, 8 de mars.

Digna es de tota alabansa la feyna que vé realisant la novella entitat «Centre Nacionalista Republicá» d' aquesta ciutat, puig no descansan un moment els seus entusiasistas socis en propagar els seus ideals d' Autonomia y Republica, per medi de reunions, conferencias políticas y demés actes, enalant la nostra estimada llengua per medi de vetlladas literarias, no deixant de banda l' instrucció, ab sas interessants conferencias científicas á cárrech de personas de diferentes carreras, desitjosas totes d' ajudar á tant educatiu fi.

Contrasta de debó la feyna progressiva de dita entitat, ab la d' un altre que 's titula també republicana y, pera fer educació política contracta a celebrats tenors del rrrrrradicalisme, reventadors de mitins obrers y otras hierbas.

Molt cuydado, germans de treball. Aquests fulanos que venen a dirigirvos la paraula, son d' aquells que predican arreu llibertat, y 's passen la vida atentant al dret de pensament. ¿Probas? Els mitins que han celebrats las federacions obreras de diferentes llochs, en els quals han sigut ells els primers perturbadors.

LLANSÁ, 9 de mars

Ja tenim el coro de noyas arrepenidas desfet com un bolado. Las hermanas l' havían organitzat y gracias a la energia d' alguns joves ja fa temps que no se 'n canta gall ni gallina. Y donchs, ara, ¿quí hi cantarà a la casa del Senyor, durant els mesos de *Maria* y del *Sagrat cor*? Segons noticias qu' hem adquirít ja pochos días, las hermanas preparan un orfeó de criaturas prenenthi part ellas mateixas, qu' ab las veus tan cayas que las adornan ja 'ns sembla qu' estém sentint altra vegada un nou coro de granotas. Ho lamentém per las pobras criaturas que ab la seva ignocencia representarán de segur un paper ben ridícul...

CREU-ALTA, 9 de mars

Las veritats per amargas que siguin deuen haver de dirse, y avuy me toca censurar el procedir d' en Creus, l' ex-president del Círcul y Cooperativa. Encare que no volém negarli consecuencia política, ell no ha obrat ab formalitat al deixar el cárrech de President ab l' excusa de que es mal vist per superiors seus; puig ara, que ab la Cooperativa ens ha embarcat, ha fugit del temporal en lloch de fer esforços y arribar la barca a port. Aquesta era una qüestió de dignitat per ell y al no cumplirla mereix també donarli una *campañada*.

LLORET DE MAR, 9 de mars

Tenim en aquesta vila una societad de socorros mútuos anomenada de Sant Sebastián que d' ensá de sa fundació es *mangonejada* pels clericals que a costa dels interessos dels associats exhibeixen el seu físich a falta de altres mérits, donant bonas subvencions al clero per misas y sermons.

La Junta Directiva, instrument incondicional de qui no vol ser discutit, tingué el cinisme de proposar, per sorpresa, a la reunió general últimament celebrada, una reforma de reglament que deya textualment: *«tot soci que se proposés treure la festa religiosa, será expulsat de la Societat sense tenir lloch a reclamació de cap mena.»*

¿No li sembla, senyor president, que la proposició presentada a la aprobació de la general es un atentat a la llibertat y a la lley de associacions tant desconeguda per vosté?

No es, senyor president, arrastrante com las serps, com se conquisant simpatias y *mijtas solas y talóns*, sino cumplint ab el deber; no ab adulations, sino ab sinceritat, de aquesta manera farà més labor práctica pel moment dels seus interessos que raspallant als clericals y als cacichs... Per fortuna, la proposició de marras sigué vensuda en tota la línea y per gran majoria de votos, proba indiscutible que s' imposa la dignitat y l' sentit comú contra la pandilla d' hipócrites que voldrien fer d' aquesta vila feudo de la reacció.

Y vosté, senyor secretario, muxoni, ó si no...



PLUJA MENUDA

A Italia acaban de fer eleccions parlamentarias y, com es lògich, hi ha hagut una lluyta «encarnissada». Y, ara vé lo portentós: ¡saben en 'questa batalla qui ha triomfat?... ¡El Govern!

La campanys dels bloquistas ha acabat del tot y en sech. —¡Prou mitins de propaganda! sembla que ha dit en Moret. No es que 'ls que han arnat fins ara no 'ls hajan sortit molt bé, pero, alló: En vista del èxito... no volen ferne cap més.

Convé que perdin la gana. —¿Per qué?, vostés me dirán. Perque dintre de pochos días ha de pujá 'l preu del pa. Tenint la gana més curta, ¿qué diable 'ls ha d'importar que 'l pa puji tant com vulgui? Com que ab poquet passarán...

Figuinli 'ls dits a la boca al nou sultá marroquí! Tot just fa quatre setmanas que governa 'l seu país, y ja pensa fé un empréstit de dotze milions y mitj. ¿Qué 'ls sembla?... ¿Té res de tonto el senyor Muley-Hafid?

Madrid está plé de tifus, un tifus tan virulent, que ja son pocas las casas hont no hi ha dos morts ó tres. Y 'l cas es que moren metges, apotecaris, forners, gent del poble, gent de quartos, tothom ¡menos en Moret!

Pesi als repetits avisos que 'ls envia don Antón, els diputats se li arronsan y molts faltan a las Cortes. De seguí aquesta apatia, si 's vol celebrar sessió, al fi hi haurá que echar mano de diputats esquivols.

El día 20—dieu un sabi—Espanya s' enfonzará. Cert que hi ha sabis molt burros, pero ¡y si aixó fos veritat? Per lo que podria ocorre, donemnos avuy las mans y en tot cas... ja 'ns deurem veure a la vall de Josafat!...

C. GUMÁ

Del Pressupost de Cultura



WERYENT de la manera inexplicable com una gent, aprenents de cimals, desbarran en aquest assumpto; escoltant la bona fe ab que uns bons noys fan incautamente el joch dels reaccionaris, naturals enemichs nostres; mirant del modo barroer ab que vol carregarse tota la culpa de la mort definitiva d' aquell pressupost a qui menys part ha pres en aquesta qüestió: a la Comissió Provincial; llegint els disbarats que ab motiu de la resolució gubernativa s' han escrit, voliam ocuparnos extensament de la cosa pera aclarir conceptes, repartir responsabilitat y desfer lamentables errors.

Pero un bon amich, en Gubern, expert cassador d' àguilas, ab uns quants acertats trets disparats desde El Poble Catalá ha fet caure als aprenents de cimal, que desde 'l Ajuntament pretenian remontarse fins a perdres de vista; nosaltres, modestos cassadors de mussols, dispararem sobre uns bons noys que s' en van per las ramas.

Hi ha joves de poca esperiencia que 's creuen ab tota la bona fé dels cors senzills que de ca 'la Ciutat a la Diputació no hi ha més distancia que l' amplada de la plassa de Sant Jaume, y posant al servey de las prosaicas qüestions municipals una fantasía de poeta y un lirisme homérich invadeixen camps desconeguts ahont ensopegan constantment tant pel desconeixement del terreno que trepitjan com per la galleda que duben a cada peu.

Sols tenint lo avans dit en compte pot perdonarse que hi hagi qui confongui a 'n Cruells ab en Gubern; qui equivocava llastimosament la filiació política dels elements que componen la Comissió Provincial; qui no vol averiguar si la minoria liberal de la calumniada Comissió, va formular vot particular al resoladre la base quinta y sense saberho afirma rodonament que no; qui, en fi, es deixa sugestionar per hipòcritas lamentacions y acompanya 'l enterro ab queixas histéricas com si fos un ploraner llogat. ¡Pobres mussols que per sobre d' ulls no poden veure dintre de las cosas!

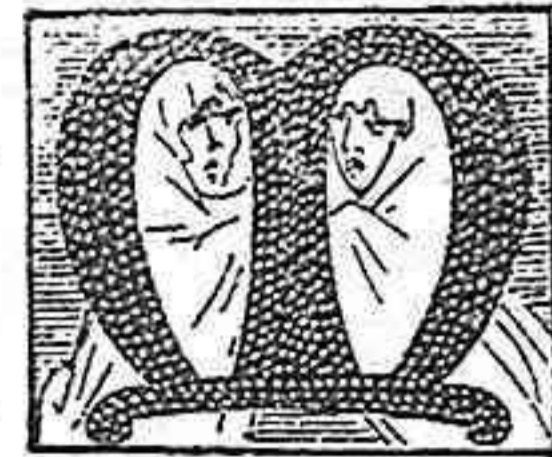
Pro no son aquestos pobres xicots, ab més bona intenció que sentit comú els més culpables. Els veredaders mussols son els que després d' esser víctimas de las malas arts d' una dreta egoista y deslleal, es revoltan contra els seus amichs de l' esguerra, atiates pels mateixos que 'ls han enganyat y que aixís procuran escorrer el bulto. Parlém clar: el pressupost

de Cultura va neixer bort perque fou fill d' un pacte immoral; quan va tractarse de defensar la part favorable a l' esguerra, els de la dreta que ho havian concedit per fors van afuixar tant que la part progressiva del projecte va anar per terra; ara els mussols de l' esguerra cridan contra amichs seus perque no han volgut faltar a la Lley pera salvar lo que interessava principalment a la dreta. No volém suposar que aquestes complacencias, que son verdaderas humillacions, signin ab miras interessadas: per aixó califiquém de mussols y no de garsas als que ab un atolondrament sols prost de noys han tractat desde alguns periódichs aquest assumpto y als prohoms de l' esguerra que tontament els han inspirat.

JEPH DE JESPU S



El projecte de Lley de vagas



ESOS enrera, el Senat espanyol aprobá un projecte de lley sobre vagas y coligacions (1). Quan els vells reumáticos y asmáticos de l' Alta Cambra donaren la seva conformitat al projecte del Govern conservador, la cosa passá casi desapercibuda, malgrat la seva importancia innegable. Solament el partit socialista que en Pau Iglesias dirigeix aixecá 'l crit, y feu veure als obrers el gravísim perill que las disposiciones de la proyectada lley contenen. Ara el projecte ha sigut dictaminat per la comissió del Congrés, estant actualment en discussió a la Cambra popular. Es de suposar que 'ls debats del Congrés, més vibrants que 'ls del Senat, farán que la gent, y els obrers més que ningú, s' interessin en aquesta qüestió trascendental pera la lluyta de classes. No més cal conèixer una mica el susodit projecte, pera comprendre l' immensa trascendencia de la seva aplicació en els conflictes entre 'l capital y 'l treball.

Cal que 'ls nostres obrers s' espolsin de l' ànima la indiferencia suícida que acostuman a adoptar quan se tracta de las lleys sociales que l' Estat dicta. Per divorciats que estiguin de 'l Estat y de la política, la lley, si arriba a ésser promulgada, els afectará directament y tart ó d' hora haurán de preocuparse'n, puig experimentarán las sevas consecuencias.

De segur que 'l 95 per cent d' obrers espanyols no saben res d' aqueixa lley, destinada a regular l' exercici del dret de vaga colectiva. Y aixó que 'l text es tal, que la seva aplicació en la practica modificaria fondament la situació de l' obrerisme a Espanya. Aquí van, com a mostra, uns quants articules del projecte repetit, que publicuem tot recomanant als obrers que 's procurin íntegrament l' articulat: >

- > Art. 2.º Los que para formar, mantener ó impedir las coligaciones y las huelgas emplearen violencia, amenazas ó cualquier otro género de coacción que por su naturaleza sea suficiente para forzar el ánimo de obreros ó patronos, serán castigados con la pena de arresto mayor, salvo que el hecho constituya delito más grave con arreglo al Código Penal.
> Art. 3.º Los que con el mismo fin profiriesen insultos, cometieren vejaciones ó realizasen otros actos para impedir el libre ejercicio de la industria ó del trabajo, siempre que estos hechos no constituyan delito con arreglo al Código Penal, serán castigados con arresto mayor ó multa de 5 á 125 pesetas.
> Art. 4.º Los que turbaren el orden público ó formaren grupos con el propósito reconocido de imponer á alguien la huelga ó de obligarle á desistirse de ella, incurrirán en la pena de arresto mayor. A los jefes ó promovedores se les aplicará esta pena en su grado máximo.
> Art. 5.º Se tendrán por jefes ó promovedores de una huelga para los efectos de esta ley y la de conciliación y arbitraje, á quienes por ejercer cargo en Asociación ó Corporación interesada, ó participe en ella, la hubiere acordado; á quienes de viva voz ó por escrito exhortaren ó estimularen para ella á los obreros y á quienes, usando ó atribuyéndose representación colectiva, la proclamaren ó notificaren.
>

¿Us haveu fet càrrech, obrers amichs, de lo que en la practica signifcan las disposiciones transcritas? El projecte es ja rigorista y tiránich de per sí. Figureuvos com resultaria la seva aplicació. La més petita y la més justa de las vagas portaria a la presó a las tres quartas parts dels obrers vaguistas. Per si aixó fos poch, per si aquesta terrible y efectiva coacció de la lley no conseguís impedir la vaga, el projecte estableix la obligació d' avisar ab alguns dias per endavant a las autoritats en cas d' acordarse la vaga colectiva. Vegis els articules 7, 8 y 9: > Art. 7.º Las huelgas serán anunciadas á la autoridad con diez dias de anticipación en los siguientes casos: > 1.º Cuando tiendan a producir la falta de luz ó agua ó a suspender el funcionamiento de los ferrocarriles ó tranvías. > 2.º Cuando por la huelga hayan de quedar sin asistencia los enfermos ó asilados de una población. > Art. 8.º Las huelgas serán anunciadas á la autoridad con cinco dias de anticipación cuando á consecuencia de ellas todos los habitantes de una población hayan de quedar privados de algún artículo de consumo general y necesario. > Tanto en este caso como en el del artículo anterior, al anunciar á la autoridad la huelga, se pondrá en su conocimiento la causa que la motiva. > Art. 9.º Los jefes ó promovedores de las huelgas comprendidas entre los artículos 7.º y 8.º que no las hubieren anunciado á la autoridad dentro de los respectivos plazos, serán castigados con la pena de arresto mayor. >

Avisar ab deu ó cinch dias la vaga! Els obrers saben prou bé que aixó representa pérdrela anticipadament en la gran majoria dels casosos.

(1) Aquesta paraula, empleada en el Códich penal espanyol y en el projecte de referéncia, vol significar l' acort colectiu pera qüestions de vagas.

Aquest projecte no s' hauria d' anomenar lley de vagas y coligacions, sino lley suprimint las vagas y coligacions, puig tal seria la seva consecuencia si fos promulgada y aplicada. Una mena de réjim del terror impediría tot intent de vaga obrera. Bé es veritat que ara hi ha l' article 556 del Codi penal que ve a negar el dret de vaga; pero no es aplicat.

Es possible que vagi endavant aqueixa lley? L' arma-economica millor del proletariat es la vaga colectiva. Si aquesta arma li fos presa de las mans, se produhiria en el nostre país una retrogradació formidable. Tant fora de mesura es el projecte, que la comissió del Congrés n' ha suprimit ja l' article tercer.

A. R. y V.



EN Montero Ríos ha dit que 'l projecte d' Administració local es una cosa tan funesta y absurda que ni mereix la pena de ser discutida.

¿No 'ls sembla que ab aquestes paraulas el firmant del tractat de París vé a confessar que 'l projecte d' Administració local es lo mateix qu' ell?

Perque, com ningú deu ignorar, també don Eugeni es absurd y funest y tampoch mereix la pena de ser discutit.

—Donchs ¿per qué 'm discuteixen?—dirá a bon segur el senyor Montero Ríos, saltant com una puila. Té rahó.

Aixó vol dir qu' encare més funest y absurd es don Eugeni que 'l projecte de lley d' Administració local.

¿Cosas del fret! El creuher «Extremadura», al passar per davant de Gibraltar no contestá a las salvas de salutació que li va dirigir la plassa inglesa.

D' aquest fet, molts se n' han extranyat, fenthi comentaris de variats gustos.

Y la veritat es que la cosa no té importancia. Aquí tota la culpa es de la cruesa de la temperatura.

En estas mafianas frías, los amigos verdaderos al darse los buenos días no se quitan los sombreros.

Y ves qué farían si, en lloch de treure's el barret, haguessin de dispararse una serie de canonadas... ara que la pólvora va tan caral... Y va cara, perque 'ls cassadors l' acaparan tota.

Tant bon efecte ha causat, entre 'ls liberals, el discurs-puila de 'n Moret, a Valladolid, que son molts els que 'l creuhen poder avans de Pasqua.

No deixa de tenir una bona condició don Segis: Entusiasmar als incondicionals, cada vegada que parla.

—Aquest home no obra la boca que no engresqui —deya un, l' altre día. —Y que fa una temporada que la té ben obertal —Oh!... y que no la tancarà... fins que pugui mossegari!

Durant la vaga parlamentaria del darrer Carnestoltes, un diputat (quin nom callém) va anar a recorre 'l seu districte rural.

Al arribar a cert poblet, el cafeter, qu' es un home molt campetxano que no se n' calla cap, va dirli: —Sab qu' he observat que vosté, en el Congrés, encare no ha obert la boca?...

El diputat tot amoscat: —¿Que no he obert la boca, diheu?... Mes de quatre vegadas!...

—Ah, sí!... Devia ser per alguna interrupció... —No, senyor... Per badallar.

Qui ha de donar llem, dona fum... ó... En todas partes cuecen habas.

Llegim que un diputat francés, qu' es amo de un magnífich gós de luxu, pera que aquest no pagués la contribució que li pertocava, va inscriurel en el registre del Ajuntament declarantlo de infima categoría, ó siga titulantlo aixís: «gos de cego.»

Vaya un cego, el tal diputat! Quina manera d' obrir l' ull! Aixó ja no es ser pare de la patria... Aixó es ser pare dels gossos.

En Mirianus, qu' es un enfant terrible, está guaytant pel pany d' una porta.

—¿Qué hi miras aquí, al cuarto fosch?—li pregunta sa mare.

—Hi ha en Cuanitu, que s' hi ha tancat ab la cosineta... —Y aral... Y qué hi fan? —Oh, res... Com que som a la Quaresma... Juguem al Confessor y la Penitenta.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—Pa-pe-ri-na.
2.ª ID. II.—Vi-la-ma-lla.
3.ª ANAGRAMA.—Casta, tacas.
4.ª QUADRET.— T A C O A M O R C O C O O R O S
5.ª LLETRA NUMÉRICA.—Cortinas.
6.ª TARJETA.—San Felíu de Pallarols.
7.ª CONVERSA.—Ramón, Pepa, Japó.
8.ª GEROGLÍFICH.—Sense cédula.



XARADAS

I De Tot va vení en Pujals, y segons ell va contá,

una dos-tres va fé allá en la que hi guanyá vint rals. Dfu que prima-invers-tercera un colóm ab un sol tret, com ho demostrá ben net fa poch en una cassera.

E. GERUBERN

II

—Quarta-quinta, Ramonet; zhónt vas per quí tan depressa? —A dur la tot a la tífa perqué la prima-dos-terca.

JOSEPH CASAS

III

Nota musical primera, mineral invers-segona, consonant la tersa dona y una vocal la darrera. Si aquesta curta xarada sabs desxifrarla com cal, veurás en el seu total el nom de ma enamorada.

JOSEPH A. RANA

ANAGRAMA

El marit de donya Tot, que es, per cert, molt animal, va empenyarse la total, la levita y un tarot.

J. M. BOMBOLINA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Ofici de dona.
6 2 1 7 5 7.—Nom de dona.
6 2 5 5 7.—Poble catalá.
3 4 6 5.—Part de la persona (plural).
6 4 7.—Parentiu.
1 4.—Nota musical.
3.—Consonant.

J. MASSAGUER S. (ARTILLER)

TARJETA

R. CORSE

BLANES

Formar ab aquestes lletras el títul de una aplaudida sarzuela catalana.

J. MASSAGUER S. (ARTILLER)

CONVERSA

—¿Ahónt vas tan depressa, Quím? —A Girona, que 'l meu germá s' está morint. —¿Quím, en Ramon? —No; el que entre 'ls dos havém anomenat.

TRES SABATERS DEL P. DE LA S.

GEROGLÍFICH

D D D

X

A

FELIU DE LAS BALDUFAS



Caballers: Enrich A., Joseph M. Jardí, Un Tianench, Rafael Planes y Tolosa, Joseph Barris, Paquito, Joseph Casas (a) Esparteret Petit y Gabriel Xaus y Arrunsat; Tascas inútil.

Caballers: A. Rosicé, Conrat Mulé, Jaume Jubany Bonet, Inabuj y Snop (en Cta.), Manel B. Fontás (a) Es-torcer d' Espugas, J. Massaguer S. (Artiller) y Pere Cor-tacacs (a) Llegendor de LA CAMPANA: De tot hi ha, bó y dolent, en la vinya del Senyor.

Caballers: Xech de Llansá: El sonet té la major part dels versos mal accentuats. Per lo demés, gracias.—Joseph Brúnum: Com vosté comprendrá, las solucions parcials no havém d' anarlas a endevinar nosaltres. Es vosté qui las ha d' enviar detalladas.—M. Pastera: Lo mateix li dihem.—Noy de la Sort: Hi ha en la seva poesia algunas assonancias imperdonables. Si avans d' acabar la Quaresma havém tingut temps de corrextjirla, li publicarem. Pero d' aixó del temps sobre no 'ns en podem refiar massa.—C. Pons Bosch: En la 1.ª quarteta hi ha un vers llarch, en la 2.ª una assonancia garrafal, en la 3.ª hi falta el consonant corresponent, en la 4.ª un vers coix y en la 5.ª no s' hi veu el ritme, ni la rima, ni la cadencia enllloch.—Vicens Llopis: M' agrada per la sinceritat. Vosté vol felicitar al seu company Joseph, el día del sant, y li diu:

Ja sabs que no soch poeta encara que en vers s' escrigui...

y, efectivament, aixó 's demostra més avall, quan exclama:

Pero deixant tot aixó apart també et vuy felicít encaixant ven fort tá má com l' estoré estreny l' espart.

El que ha escrit aixó no pot tenir la pretensió de dirse poeta.—P. Anapaiv: ¿Uns versos dedicats a n' en Moret?... Envihihi directament a n' ell. Y no s' olvidi de posarhi la dressa, que, aixís, quan será poder, potsé 's recordi de vosté y el fassi subsecretari d' algun ministeri.—Tip-Top (a) L' Agustinet: Vosté per escriure poesías ben segur que no ha de menester més que paper y ploma... ¿veritat?... Donchs se necessita paper, ploma, y oído y bon gust y art y facilitat... y reglas gramaticales.—Pascual Condal: Ho sentim molt, pero la carnavalesca no 'ns serveix. En cambi, lo que 'ns envia avuy... tampoch. Una y altra van a la panera.—R. Candé: Va bé; s' aprofitará un día ó altre.—H. Pí: Com a bó, no está a l' altura. Com a dolent, no fa riure prou.—Fra-Gall: La idea no es prou original. Las formas... ¡oh, las formas!... Non ragionar d' lori!—Darmstad: Vinga una engruna, si tant s' hi empenya:

Encar recordo la nit de cel aquella, aymada, que 'ns vam f' un bes.

Está més bé de memoria que d' originalitat.—Joan Martín: No es género per casa. Ja 'ns agradan els esquitxos filosófichs, no 's pensi... Pero 'ns agradan quan van acompanyats d' un tó humorístich ben pujat... a lo Pompeyo Gener, per exemple.—Román Bisbal: A vosté també li haurém de dir lo que diuben a n' en Rusiñol: Traballa massa. Envihihi menos y més cuidat, creguins.—J. C. S.: Es molt trist... casi melodramátich... Aixó molt bé pera una revista... d' aquestes seriosas... Alló al-tre continúa en cartera.—N. N. (Alforjá): A tota carta de fora ha d' acompanyar la correspondencia que 'n respongui.—J. F., El Corresponsal, J. M. y I. S., y Un furné: No 'ns en podem fer eco, per diferents motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Els vehins de Vilassonsa y la lley d' Administració local



L' ALCALDE

—Mentres no 'm toquin la vara, de la lley si que me 'n rich.



EL JUTJE DE PAU

—Bé; pero ¿voleu dir que aixó no 'ns portará guerra?



EL SECRETARI

—Tant me fal... Aixís com aixís, ara com avans, jo soch el qui remeno las cireras.



EL RECTOR

—¿Administració local?... Aquí no hi ha més administració que la sacristía ni més local que l' Iglesia.



L' APOTECARI

—Ja ho veig: aixó vindrá á ser com las mevas píldoras; no curan, pero no matan.



LA LLEVADORA

—¡Ay!... Ab aixó de las mancomunitats ¡qué se me 'n gira de feyna!



EL CABO DEL SOMATENT

—No sé si la lley ho d'fu, pero, passi lo que passi, consti que del ordre me 'n cuydo jo.



L' AGUTZIL

—Jo no l' acabo d' entendre aquesta lley. Y quan jo no l' entench... calculen qué farà l' Alcalde.



EL METJE

—¡Ah salau!... Ab las enrabiasdas que de segur ha d' ocasionar, ¡qué n' hi haurá ara al poble de malalties!



EL PROPIETARI AGRÍCOL

—¡Qué volen que 'ls digui! Si 'l ví no puja de preu, ja poden confitársela la lley...



EL NUNCI

—¡Qué manistració ni qué roman-sos!... ¡Cridas, cridas es lo que convé!



EL CAFETER

—Si ara, ab la nova lley, no m' abaixan el sucre, demano el sufragi universal altra vegada.



EL MESTRE D' ESCOLA

—Ja 'm va bé aixó del *collegi únic*... Així potser treuran tots els capellans y monjas.



EL MANESCAL

—La lley es com una mula. Si la cuyden bé, tenui mula per anys; pero si la feu anar de qualsevol manera, bonanit, lley.



EL CACICH

—Señores: Ab la nova lley lo mateix que ab la vella, podeu contar sempre ab la meva desinteressada protecció.



LA MAJORDONA

—¿Qué haig de dir jo, sant cristiá, si fa anys que visch *mancomunada*?



L' OBRER

—Si es qüestió de feyna ben pagada y pá barato, vinga la lley!